

Cumhuriyet'ten Günümüze (1923-2017) İlkokul Türkçe Öğretim Programlarında Dil Bilgisi ve İmla*

*Yıldıray AYDIN***
*Ömür SADIOĐLU****

Öz

Bu araştırmanın amacı, Cumhuriyet'ten günümüze (1923-2017) ilkokul Türkçe öğretim programlarında dil bilgisi ve imla konu alanına yer verilme durumunun belirlenmesidir. Analitik araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen bu çalışmada veriler doküman analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonuçları dil bilgisi konularının, Cumhuriyet'in ilk yıllarında ayrı bir ders olarak ilkokul müfredat programında konu bazında, 1948 ve 1968 Türkçe öğretim programlarında ise Türkçe dersi içinde konu ve bu konuların alt konuları olarak yer aldığı, 1981-1997 programıyla, dil bilgisi kurallarının, öğrencilere kazandırılacak özel amaçlar ve davranışlar olarak ifade edildiğini göstermektedir. Ayrıca 1948, 1968, 1981 ve 1997 Türkçe öğretim programlarında dil bilgisi kurallarının öğretimiyle ilgili detaylı açıklamaların yer aldığı, dil bilgisi kurallarının öğretiminde disiplinler arası yaklaşımdan faydalanılması gerektiğinin vurgulandığı belirlenmiştir. Buna karşın 2005, 2009, 2015 ve 2017 Türkçe öğretim programlarında ise dil bilgisi kurallarının dinleme, konuşma, okuma, yazma öğrenme alanları içinde öğrencilere sunulduğu ve bu kazanımlara yönelik açıklamalara yer verildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler:İlkokul, dil bilgisi, Türkçe, program

Grammar and Orthography in Elementary School Turkish Curricula from the Foundation of the Republic to the Present Day (1923-2017)

Abstract

The purpose of this research is the determination of including grammar and orthography subject area in Turkish curriculum in primary schools from the Republic history until presentday. Within this study, which was carried out with analytic research method, the data was analysed with documentanalysis. There sults of therese arch indicate that, the grammar issue in the basis of subject was considered as a separatelesson in the first years of the Republic in primary school curriculum; in the years of 1948 and 1968 within the curriculum it was included as a subject and subtopic of these subjects and together with the program of 1981-1997 grammar rules were expressed as special purposes and attitudes that must be acquired by the students. Inaddition it was determined that in the curriculums of 1948, 1968, 1981 and 1997 there were detailed explanations concerning the education of grammar rulesand it was emphasized that in grammar teaching interdisciplinary approach must be utilized. On the otherh and in the Turkish curriculums of 2005, 2009, 2015 and 2017 it was determined that grammar rules were presented

*Bu çalışma 28-30 Mart 2018 tarihlerinde gerçekleştirilen I. Uluslararası Temel Eğitim Kongresinde sunulmuş olan sözlü bildirinin geliştirilmiş halidir.

**Doktora Öğrencisi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Bursa, yildirayaydin48@gmail.com

***Dr. Öğr. Üyesi, Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı Bursa, osadioglu@uludag.edu.tr

to students in listening, speaking, reading and writing learning domains and explanations were included regarding these acquisitions.

Keywords: elementary school, grammar, Turkish, curriculum

Giriş

Dil, bireyler arasındaki en güçlü iletişim araçlarından biridir. Dilin sürekli güncelliğini koruması ve o dili konuşanlar arasında etkili, verimli ve doğru bir biçimde kullanılması, dil bilgisi konularının bireyler tarafından doğru ve kurallarına uygun bir şekilde öğrenilmesine ve uygulanmasına bağlıdır. Dil bilgisi; bir dili ses, şekil ve cümle yapılarıyla dilin çeşitli öğeleri arasındaki anlam ilişkileri açısından inceleyerek bunlarla ilgili kuralları ve işleyiş özelliklerini ortaya koyan bilim dalıdır (Akkaya, 2011). Dil bilgisi öğretimi ise dilin ses, şekil ve cümle yapılarını birtakım yöntemler kullanarak öğrencilere sezdirme ve bu yolla onların dili etkili, doğru ve güzel kullanmalarını sağlamaya yönelik etkinlikler yapma sürecidir (Dolunay, 2010). Bireylerin, dinlediklerini ve okuduklarını anlamaları, kendilerini konuşma ve yazma yoluyla ifade edebilmeleri, dilin kurallarının doğru öğrenilmesi ve doğru yorumlanmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde okulun dil bilgisi öğretiminin en iyi şekilde gerçekleşebileceği yer olduğunu söylemek yerinde olur. Okullarda dil bilgisi öğretimi, öğretim programlarına bağlı kalarak yapılmaktadır. İlköğretim ve ortaöğretimde Türkçe ve Edebiyat derslerinde, öğrencilere Türk Dili'nin kuralları öğretilirken, onlardan bu süreç sonunda Türk Dili'ni doğru kullanmaları ve dil bilinci kazanmaları beklenmektedir (Karadüz, 2013). Ancak öğretmen yetiştiren kurumların programlarında dil bilgisi konularına yeterince yer verilmemesi, okullarda dil bilgisi öğretiminin gerekliliğine inanan ve sayıca çok az olan öğretmenlerin dil bilgisi konularına gereğinden fazla yer vermesi, konu alanının öneminden habersiz öğretmenlerin ise dil bilgisi konularına yeterince yer vermemesi gibi sorunlar beraberinde dil bilgisi eğitim ve öğretiminin gerektiği gibi yapılamadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır (Sağır ve Atalay 2016). Türkçe öğretiminde dil bilgisi öğretiminin önemini görmezden gelinmesi, sorunları da beraberinde getirmektedir (Sağır, 1998). Var olan durum değerlendirildiğinde, dil bilgisi öğretiminin kural ve terim bilgisinin öğretiminden ibaret olduğu, bu kural ve terimleri öğrenen öğrencilerin ise bu bilgileri çoktan seçmeli testlerin dışında kullanamadıkları görülmektedir (Karadüz, 2013). Cumhuriyetten günümüze ilköğretim programlarında zaman zaman dil bilgisi öğretimi konularına ağırlık verilmiş, kimi zaman ise yeterince değinilmemiştir. 2017'de hazırlanan İlkokul ve Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı; dil becerilerinin ve yeterliliklerinin geliştirilmesini, diğer tüm alanlarda öğrenme, kişisel ve sosyal gelişme ile mesleki becerileri edinmenin ön şartı olarak kabul etmektedir. Dolayısıyla bireyin özellikle ilköğretimde aldığı dil bilgisi eğitiminin de çok yönlü gelişimine önemli bir katkısı olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle Türkçe dersi kapsamında gerçekleştirilen dil bilgisi öğretiminin yukarıda değinildiği gibi sınıf öğretmenlerinin inisiyatiflerine bırakılmayıp, programda detaylı bir şekilde yer almasının dil bilgisi öğretiminde yaşanan karmaşanın önüne geçeceği ve öğretimde birlik sağlayacağı

söylenbilir. Bu düşünceden hareketle Cumhuriyetten günümüze öğretim programlarında dil bilgisi konularına ne düzeyde yer verildiğinin belirlenmesinin, dil bilgisi öğretiminde yaşanan sorunların irdelenmesine yeni bir bakış açısı kazandırması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu önem doğrultusunda 1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968, 1979, 1997, 2005, 2009, 2015, 2017 yıllarında, toplu veya kısmen değişikliklere uğrayan Türkçe öğretim programlarında dil bilgisi öğretimine ne şekilde ve ne düzeyde yer verildiğinin incelenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Analitik araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışmada Cumhuriyet döneminden bu yana uygulanan ilkökul ve Türkçe öğretim programlarında dil bilgisi konularına nasıl ve ne düzeyde yer verildiğini belirlemek ve bu konu ile ilgili olarak derinlemesine bir çözümleme yapmak için doküman incelemesi kullanılmıştır. Analitik araştırmalar; belgeler, kayıtlar, dokümanlar ile diğer ortamların olaylar, kavramlar, düşünceler ve eserler açısından analiz edilerek incelenmesi ile gerçekleştirilir. Analitik araştırmalarda; dokümanlar ve kayıtlar kavramlar, olaylar ve görüşler bakımından analiz edilir. (McMillan, 2004, Akt: Ersoy, 2015). Doküman analizi, araştırılmak istenen olgu ya da olgulara ilişkin bilgi içeren yazılı materyallerin belli ölçütlere göre incelenmesidir. Bu süreçte önemli olan nokta veri kaynağı olarak kullanılacak dokümanların hangilerinin seçileceğidir (Şimşek, 2009). Bu araştırmanın dokümanlarını 1924, 1926, 1930, 1936 ilkökul müfredat programları ile 1948, 1968, 1981, 1997, 2005, 2009, 2015 ve 2017 yıllarında yayınlanan Türkçe Dersi Öğretim Programları oluşturmaktadır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesi ve anlamlandırılmasında içerik analizi kullanılmıştır. Veriler, okuyucunun süreci bütün olarak görebilmesi için özet halinde tablolaştırılmıştır. Bununla beraber tablolarda yer alan veriler açıklanarak ilgili verilere ilişkin programlardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bulguları, iki bölüm olarak sunulmuştur. Birinci bölümde, incelenen tüm öğretim programlarında dil bilgisi kurallarına nasıl ve ne düzeyde yer verildiğine ilişkin bilgilere, ikinci bölümde ise incelenen programlarda belirtilen dil bilgisi kurallarını öğretmedeki amaçlara ve öğretim süreci ile ilgili yer alan açıklamalara yer verilmiştir.

Tablo 1'de dil bilgisi konularının tüm öğretim programlarında yer alma durumunun genel olarak değerlendirmesine yer verilmiştir.

Tablo 1. 1924,1926, 1930, 1948, 1968, 1981, 1997, 2005, 2009, 2015, 2017İlkokul Türkçe dersi öğretim programlarında dil bilgisi ve imlanın yer alma durumu

Program	1924 (İmla ve Sarf/Dil Bilgisi)					1926 (İmla ve Kavaid/Kurallar)					1930 (İmla ve Gramer)					1948 (Dil Bilgisi ve İmla)					1968(Dil Bilgisi ve İmla)					1981(Dil Bilgisi)					1997 (Dil Bilgisi)					2005 (Dil Bilgisi)					2009(Dil Bilgisi)					2015					2017				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5					
Sınıf Düzeyi																																																							
Ders Saati				1	2				1	1				1	1																																								
Açıklama/Özel Amaç																																																							
Madde Sayısı																																																							
Amaç/Davranış																																																							
Madde Sayısı											10	6	8	8	8	5	6	6	11	10	9	12	15	18	21	9	12	15	18	21																									
Kazanım Sayısı																																																							
İsim				X	X				X					X					X	X					X	X																													
Sıfat (Fail)				X	X				X	X				X	X				X	X					X	X																													
Zamir				X	X				X	X				X	X				X	X					X	X																													
İzafi ve tavsifi terkipler ¹				X	X				X					X																																									
Fiiller: zaman, şahıs kemiyet ²				X	X				X	X				X	X				X	X					X	X																													
Master				X	X				X	X				X	X																																								
Cümle hakkında izahât ³ ve temrinler ⁴				X	X				X	X				X	X				X	X					X	X																													
Kelime, hece, harf, hareketler				X					X																																														
Kelime Yapısı														X					X						X	X																													
Ahenk kaidesi				X					X					X																																									

¹İzafi (göreceli) ve tavsifi (nitelendirme) terkipler (taamlama)²Nicelik³Açıklama⁴Tekrarlar, alıştırmalar

Cumhuriyet'ten Günümüze (1923-2017) İlkokul Türkçe Öğretim Programlarında Dil Bilgisi ve İmla

Tablo 1. 1924,1926, 1930, 1948, 1968, 1981, 1997, 2005, 2009, 2015, 2017 İlkokul Türkçe dersi öğretim programlarında dil bilgisi ve imlanın yer alma durumu (Devamı)

Kelimenin aksamı	X													
Hal (Zarf)		X		X		X								
Edatlar		X		X		X								
Sarfî ve nahvî basit tahliller ⁵		X		X										
Bağlaçlar						X								
Söz dizimi						X		X						
Ses Uyumü							X	X						
(MEB, 1997;	Temizyürek	ve	Balcı,	2015;	MEB,	2005;	MEB,	2009;	MEB,	2015;	MEB,	2017)		

⁵Sarfî (dil bilgisi) ve nahvî (kurallar) basit tahliller (çözümleme)

Tablo 1’de yer alan veriler incelendiğinde dil bilgisi öğretiminin, 1924 İlkokul Programı’nda “İmla ve Sarf”, 1926 programında “İmla ve Kavaid”, 1930 programında “İmla ve Gramer” olarak ayrı ayrı başlıklar altında yer aldığı görülmektedir. 1948 ve 1968 programlarında başlığın “Dil Bilgisi ve İmla” olarak değiştiği görülmektedir. 1968 programında dil bilgisi ve imla dersleri, konuların öğretimi hakkında yer alan açıklamaları bakımından ayrı bölümler olarak belirtilmiş olsa da, amaç davranışların her sınıf düzeyinde ortak bir başlık altında yer aldığı görülmektedir. 1968 İlkokul Programı’nda, Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın, “Türkçe Dersinin Bütünüyle İlgili Esaslar” başlığı altında bulunan açıklamada, dil bilgisi ile ilgili olarak “Konuşma, okuma, yazma, anlama gibi çeşitli dil etkinlikleri arasında çok sıkı bir bağlılık vardır. Onun için okuma, imla, yazma, dilbilgisi çalışmaları arasında sıkı bir ilgi bulunacak ve bu çalışmalara birbirinin tamamlayıcısı olarak bakılacaktır.” ifadesi yer almaktadır (MEB, 1968). 1981, 1997 2005 ve 2009 İlkokul Türkçe Müfredat Programlarında, dil bilgisi konuları, her sınıf düzeyinde imla konularının öğretimi ile aynı başlık altında yer almıştır. Bu programlarda bu konuların öğretimi ile ilgili olarak “Dil Bilgisi” başlığı altında bir bölüm olmasına rağmen “İmla” başlığı altında bir bölüme yer verilmemiştir. Buna karşın 2005 ve 2009 Türkçe öğretim programlarında, yazım ve noktalama (imla) kurallarının sınıf düzeylerinde kazanım bazında dağıldığı belirlenmiştir. 2015 ve 2017 Türkçe Öğretim Programlarında “Dil Bilgisi” başlığı altında bir bölüme yer verilmemiş, dil bilgisi konuları diğer öğrenme alanları içinde verilmiştir. Tematik yaklaşımla hazırlanan 2017 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda kazanımların yapısı ve hiyerarşisi, öğrencilerin temel dil becerilerinin yanı sıra üst düzey bilişsel becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak şekilde düzenlenmiş, dil bilgisi ve yazım kuralları ile ilgili kazanımlar öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak artan bir yoğunluk içinde ve aşamalı olarak yapılandırılmıştır (MEB, 2017). Örneğin; yazma başlığı altında 4. sınıfta, “T.4.4.11. Yazdıklarını düzenler.” kazanımının açıklama bölümünde “Öğrenciler yazdıklarını dil bilgisi ve anlatım bozuklukları yönünden kontrol etmeye teşvik edilir.” ibaresi yer almaktadır. 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programında dil bilgisi konusuna “Öğretim Programında Temel Beceriler” başlığı altında bulunan “Ana Dilde İletişim Becerisi” tanımı içerisinde yer verilmiştir. Ana dilde iletişim; bireyin kelime bilgisi, işlevsel dil bilgisi ve dilin görevleri hakkında bilgi sahibi olmasını gerektirirken çeşitli durumlarda hem sözlü hem de yazılı iletişim kurma becerisine sahip olmayı içermektedir. (MEB, 2017).

Dil bilgisi konularının ayrı bir ders olarak yer aldığı 1924, 1926 ve 1930 yılı ilkökul müfredat programlarında bu konulara 4. ve 5. sınıf düzeylerinde değinildiği görülmektedir. Dil bilgisi dersi, 1924 İlkokul Programı’nda 4. sınıflarda bir saat, 5. sınıflarda iki saat; 1926, 1930 ilkökul programlarında ise 4. ve 5. sınıflarda haftada bir ders saati olarak yerini almıştır. 1948 İlkokul Programı’yla beraber dil bilgisi dersi de, ilkökul programlarında ayrı ayrı yer alan kıraat (okuma), inşat (şiir okuma), kitabet (kompozisyon), sarf (şekil bilgisi) ve nahiv (cümle bilgisi), imla gibi derslerle beraber Türkçe başlığı

altında tek ders olarak yer almıştır. Bu programda Türkçe dersinin bir bütün olduğu, bu alt başlıkların birbirini tamamlayacak şekilde öğretiminin yapılması gerektiği belirtilmiştir. 1936 İlkokul Programı'nın bir diğer farklılığı da dil bilgisi öğretimi için bir bölüm oluşturulmamış olmasıdır. Bunun nedeni Mustafa Kemal Atatürk'ün 1935 yılında, dil bilgisini, yeterli çalışma ve incelemeler yapıp asıl kuralları ortaya konuncaya kadar programlardan kaldırılmasını emretmesidir (Kutlubay, 2015).1948'den itibaren, 1968, 1981, 1997, 2005, 2009, 2015 ve 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programlarında dil bilgisi konuları, Türkçe dersi içinde verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 1'de yer alan veriler değerlendirildiğinde, 1924, 1926, 1930 ve 1936 ilkököl müfredat programlarında dil bilgisi konularının öğretimiyle ilgili dil bilgisi başlığı altında açıklamalara yer verilmezken, 1948, 1968 müfredat programlarında 10'ar maddelik açıklamalara yer verildiği görülmektedir. Dil bilgisi öğretimi ile ilgili her kademe (1-3 ve 4-5) için açıklamaların, 1981, 1997 Türkçe Öğretim Programlarında da detaylı olarak belirtildiği görülmüştür. 2005 ve 2009 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile dil bilgisi konularının öğretimi ile ilgili "Dil Bilgisi" başlığı altında kısa bir açıklama yapıldığı, 2015 ve 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programlarında ise bu açıklamalara yer verilmediği anlaşılmıştır.

Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, bilgiyi kullanabilen, üretebilen, girişimci, kişisel ve sosyal değerlere önem veren bireyler yetiştirmeyi amaçlayan 2005Türkçe Dersi (1-5.Sınıflar) Öğretim Programı'nda "Dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmamış, diğer öğrenme alanları içinde verilmiştir." İbaresini yer almıştır (MEB, 2009). Ayrıca bu açıklamada dil bilgisinin, dilden ayrı bir birim olarak düşünülmemesi ve öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak, öğretimde kuralları aktarmak yerine dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve sunu becerilerinin geliştirilmesine olanak sağlaması gerektiği belirtilmiştir. Bu nedenle de dil bilgisinin, programda ayrı bir öğrenme alanı olarak değil de diğer alanlar içerisinde dağıtılarak yer verildiği, dil bilgisi kural ve ilkelerinin sezdirilerek öğretilmesinin benimsendiği, dolayısıyla da dil bilgisi konularının verilisinde adlandırmaya gidilmediği vurgulanmıştır (MEB, 2009).

Yine Tablo 1'de 1924, 1926, 1930 ilkököl müfredat programlarında dil bilgisi dersiyile amaçlanan hedeflere yer verilmeyip, daha çok ders kapsamında her sınıf düzeyinde işlenecek olan konulara yer verildiği görülmektedir.1-5. sınıflar için hazırlanan 1930 İlkokul Müfredat Programı İmla ve Gramer dersinde ilk okuma yazma bölümü hariç diğer alanlarda sadece ifade ve sözcük değişikliği yapıldığı ve 1926 programının aynen devam ettirildiği anlaşılmaktadır. Yine 4. ve 5. sınıflarda işlenecek konuların da 1926 ve 1930 İlkokul Müfredat Programlarında aynı olduğu görülmektedir.1948 ve 1968 ilkököl Türkçe öğretim programlarında dil bilgisi konularının ve amaçlarının bir arada verildiği belirlenmiştir.1968 İlkokul Türkçe Programı'nda da öncelikle "Amaçlar" başlığı altında Türkçe dersinde ulaşılmak istenen hedefler, "Açıklamalar" başlığı ile de ders işleme

süreci ile ilgili genel bilgiler verilmiştir. Bu programda yapılan açıklamaların, 1948 programından çok farklı olmadığı, her sınıf düzeyinde yer alan konuların sıralama mantığının da aynı olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda 1968 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda her sınıf düzeyinde belirtilen dil bilgisi ve imla konularına aşağıda yer verilmiştir.

1968 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı

1968 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı incelendiğinde programın kendisinden sonraki programlardan farklı olarak her sınıf seviyesinde farklı amaçlar ve bu amaçlara ilişkin alt maddelerde açıklamalar içerdiği görülmektedir. Her ne kadar bir üst sınıfın amaçları bir alt sınıfın amaçlarının daha kapsamlı hali gibi görünse de bu amaçların sonraki programlar gibi bir veya iki tabloda verilmesi amaçların bir arada görülmesini sağlamayacağından, söz konusu programın amaçlarına sınıf düzeyinde paragraflar halinde yer verilmesinin daha uygun olacağı düşünülmüştür.

Birinci sınıf dil bilgisi ve imlâ konusuyla ilgili olarak; öğrencilerin dil yanlışlarının düzeltilmesi, düzgün konuşma alıştırmaları, öğrencilerin kelime hazinelerini zenginleştirmek, kelimeleri doğru ve yerinde kullanmalarını sağlamak, ilk okuma ve yazma çalışmalarında kelimelerin çözümlenmesi aşamasında ses ve heceleri ayırma ile ilgili çalışmalar yapılması, noktalama işaretlerinden özellikle nokta ve soru işareti üzerinde durulması gerektiği belirtilmiştir. Düzgün konuşma alıştırmaları ve dil yanlışlarını düzeltilmesi için programda öğretmenlere; çocukların evde veya okulda öğrendikleri masal, hikâye, manzume, bilmece, oyun veya gördükleri, yaşadıkları olaylar üzerinde konuşmalar yaptırırken düzeltmeler yapılması böylelikle dilimizin esaslarının benimsetilmesi tavsiyesi sunulmuştur. Bununla birlikte programda birinci sınıflar için zaman, varlık adlarının öğrenilmesi, en yakın akrabalık terimleri, varlıkların teklik - çokluğu hakkında genel bilgi verilmesi, varlıkların özelliklerini belirtme, varlıkların yaptığı işler, ses ve heceleri ayırma, noktalama ile ilgili çalışmalara yer verildiği görülmüştür. Ayrıca bu uygulamaların her biri için açıklama yapılmış ve örnek uygulamalar belirtilmiştir.

İkinci sınıf dil bilgisi ve imlâ çalışmalarında kural, tanım ve terimlere başvurulmadan, öğrencilerin yanlış yaptıkları veya güvenle kullanamadıkları dil şekilleri üzerinde durulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda birinci sınıfta başlanılan doğru konuşma ve yazma alıştırmalarına bu sınıfta da devam edilmesi, öğrencilerin kelime hazinelerinin eş ve zıt anlamlı kelimeler, eş sesli kelimeler ile türemiş kelime çalışmaları yoluyla zenginleştirilmesine değinilmiştir. Ayrıca isimlerin "yalın, - e, - de, - den" hallerinin doğru kullanımının sağlanması, kısa olayları - görülmüş, yaşanmış basit olayları veya bir resim, bir levha üzerinde görülenleri - kısa cümlelerle anlatılması ve bunların sonradan yazdırılması, noktalama işareti ve satır sonuna sığmayan kelimelerin nereden kesileceğinin öğrenilmesi çalışmalarına yer verilmiştir. Bu aşamada türemiş kelimelerle yapılacak çalışmaların

açıklama yapmadan örnekler üzerinden gerçekleştirilmesi ve virgül ve ünlemin öğrenciler tarafından kullanılmadığında yanlış sayılmamasının vurgulanması dikkat çekicidir.

Üçüncü sınıfta da ikinci sınıfta değinildiği gibi dil bilgisi ve imla çalışmaları tanım, terim ve kurala başvurmadan yapılması belirtilmiştir. Üçüncü sınıf, ikinci sınıf çalışmalarına daha geniş yer verilmesi ve dördüncü sınıfta başlayacak olan dilbilgisi dersine hazırlık olarak bazı örnekler üzerinde uygulamalar yapılması açısından bir geçiş rolü üstlenmiştir. En işlek eklerle, öğrencinin tanıdığı köklerden türemiş kelimeler yapılması, ismin hallerinin cümle içinde doğru kullanılması, özel isimlerle cins isimlerin ve bileşik isimlerin yazılışının ve isimlerde teklik ve çokluğun kavratılmasına değinilmiştir. Ayrıca; isim, sıfat, zamir ve fiil gibi kelimelerin cümle içinde ayrı görevler gördüğünün (adları ve tanımları verilmeden) öğrencilere sezdirilmesi ve noktalama işareti çalışmalarına yer verilmiştir.

Dördüncü sınıf programında dil bilgisi ve imla çalışmalarının sadece belirli ders saatleriyle sınırlı kalınmaması, bu çalışmaların hem Türkçe dersinde hem de diğer derslerde bütün yıl boyunca rastlanan uygun örneklerle öğrencilere kazandırılması gerektiğinin vurgulanması oldukça önemlidir. Noktalama işaretlerinin öğretilmesine daha önceki sınıflarda olduğu gibi öğrenim yılı başından başlanarak uygun örneklerle devam edilmesi, büyük harflerin kullanıldığı yerlerin öğretilmesi, kelime içinde sesli harflerin incelik, kalınlık bakımından uyumu, sert sessizler (ünsüzler), kelime yapısı (kök, ek, yapım ve çekim ekleri), kesme işareti (özel isimlere gelen eklerin (')) (kesme işareti) ile ayrılması), hal eki olan "de" ile "dahi" anlamına gelen "de"nin anlam ve yazılış farkları, soru bildiren ve bağlaç olarak kullanılan "mi" ekinin kelimedenden ayrı yazılışı, isimler (cins isimleriyle, özel ve bileşik isimlerin tanıtılması, isimlerin beş hali, isim tamlamaları), zamirlerin tanıtılması, sıfatın tanıtılması, fiilin tanıtılması çalışmalarına yer verilmiştir.

Beşinci sınıf dil bilgisi ve imla çalışmalarında, konular işlenirken dördüncü sınıf programında yer alan konular üzerinde de durulması, bu suretle hem işlenen konuların bütünlüğü, hem de tekrar yoluyla bilgilerin öğrencilere daha iyi kazandırılmasının sağlanması amaçlanmıştır. Bununla birlikte programda kelime yapısı, kelime türetme yolları, bileşik kelimeler, sert sessizlerin (ünsüzlerin) benzeşmesi, düzeltme işareti, idi, imiş, ise ile'nin bitişik yazıldığı zaman aldığı şekiller örnekler verilerek belirlenmiştir. Bileşik kelimelerin yazımıyla ilgili çelişkili durumlarda ise öğretmenlere öğrencileri İmla Kılavuzu kullanma alışkanlığı kazandırmaları tavsiye edilmiştir. Ayrıca cümle çözümlmelerine gidilmeden ve yüklem, özne, tümleç tanımı yapılmadan basit cümle öğelerinin sezdirilmesi, cümle içinde isim, sıfat, zamir ve çeşitlerinin tanıtılması istenmiştir. Bununla birlikte ve altı şahıs, üç temel zaman (geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanlar) beş haber kipi ve çekimi (miş'li ve di'li geçmiş, şimdiki, gelecek ve geniş zaman) ile fiil konusuna da yer verilmiştir. Ek olan "ki" ile bağlaç olan "ki"nin anlam ve yazılışlarındaki ayrılık, noktalama işaretleri (nokta, virgül, soru işareti, ünlem işareti, noktalı virgül, iki nokta, üç nokta, tırnak, parantez, kısa çizgi, uzun çizgi)ile ilgili çalışmaların yer

aldığı da görülmektedir. Beşinci sınıfta dördüncü sınıftan farklı olarak öğretilmesi hedeflenen noktalama işaretlerinin sayısının artmasının yanında artık öğrencilerden nokta, soru işareti, ünlem, iki nokta, tırnak, kısa çizgi ve mümkün olduğu ölçüde virgülün, öğrencilerin yazılarında kullanılmış olmasına dikkat edilmesi gerektiğine değinilmiştir.

1981 ve 1997 ilkököl Türkçe Öğretim Programlarında, dil bilgisi ve imla konuları bakımından farklılık bulunmamaktadır. Bu bağlamda dil bilgisi öğretimi ile öğrencilere kazandırılacak olan davranışlara 1981 ilkököl Türkçe Programı başlığı altında yer verilmiştir.

1981 ilkököl Türkçe Dersi Öğretim Programı

Bu bölümde 1981 ilkököl Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda dil bilgisi başlığı altında yer alan özel amaçlara ve her sınıf düzeyinde öğrencilere kazandırılacak olan davranışlara yer verilmiştir.

Tablo 2. 1981 ilkököl Türkçe dersi öğretim programında dil bilgisi için belirlenen özel amaçlar

S.N	Özel Amaçlar	1	2	3	4	5
1	Kullandığı kelimeleri düzgün söyleyebilme, doğru yazabilme, hece ve sesleri ayırabilme	X	X	X		
2	Kelime dağarcığını, düzeye uygun olarak zenginleştirebilme	X	X	X	X	X
3	Bu sınıfların kullanması gereken yazım kurallarını uygulayabilme ve noktalama işaretlerini kullanabilme	X	X	X	X	X
4	Varlıkların tekil ve çoğul oluşunu kavrayarak adları, yerine, göre tekil ve çoğul biçimlerinde kullanabilme	X	X	X		
5	Tür adlarını, özel adları, tanıyabilme, bunları adın durumlarına uygun biçimleriyle kullanabilme	X	X	X		
6	Varlıkların özelliklerini, niteliklerini, sayılarını, yaptıkları işleri, eylemleri bildiren kelimeleri tanıyıp kullanabilme; beceri ve alışkanlıklarını kazandırma	X	X	X		
7	Sesli ve sessizlerle ilgili kuralları uygulayabilme					X X
8	Cümle içinde adlan, fiilleri, sıfatlan, zamirleri, zarfları ad ve sıfat tanılamalarını tanıyabilme, yerli yerinde kullanabilme					X X
9	Cümle içinde yüklem, özne ve tümleci bulabilme; özne ve yüklem tekil - çoğul yönünden ilişkisini doğru olarak belirtebilme					X X
10	Fiilin üç temel zamanını, üç temel kişisini, kavrayabilme; beceri ve alışkanlıklarını kazandırma					X X
11	Öğrencilerin bir önceki sınıflarda kazandıkları davranışları pekiştirmek					X X

Tablo 2'de 1981 programında yer alan özel amaçlar yer almaktadır. Bu amaçlardan ikinci ve üçüncü amacın hem 1, 2, 3 hem de 4 ve 5. sınıflarda yer aldığı görülmektedir. Bununla beraber tabloda 1, 2, 3. sınıf amaçlarında yer alan dört, beş ve altıncı maddelerde genel olarak varlıkların niteliklerine ve eylemlerine ilişkin basit düzeyde bilgi ve beceri kazandırmak amaçlanmışken bu bilgi ve becerilerin 4. ve 5. sınıflarda 7., 8., 9. ve 10. maddelerde biraz daha detaylandırılarak ele alındığı görülmektedir.

Tablo 3. 1981 ilkököl Türkçe dersi öğretim programında yer alan ve birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine kazandırılacak davranışlar

S.N	Öğrencilerin Kazanacakları Davranışlar	1	2	3
1	Kullandığı ve özellikle Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisinde geçen kelimeleri düzgün söyleyebilmek, doğru yazabilmek (I. ve II.) ve bu amaçla yazım kılavuzuna başvurabilmek;	X	X	X
2	Kelime dağarcığını zenginleştirmek, insan, hayvan, çiçek, meyve adlarını, yakın akrabalık terimleri gün, ay, mevsim adlarını vb.ni öğrenebilmek; doğru olarak kullanabilmek;	X	X	X

Cumhuriyet'ten Günümüze (1923-2017) İlkokul Türkçe Öğretim Programlarında Dil Bilgisi ve İmla

Tablo 3. 1981 İlkokul Türkçe dersi öğretim programında yer alan ve birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine kazandırılacak davranışlar (Devamı)

3	Özel adların ilk harfini büyük harfle yazabilmek, sırası geldikçe ekleri, kesme işareti ile ayırabilmek (kesme işaretinin adı öğretilmeyecek);	X	X	X
4	Cümlelerin ilk harfini büyük harfle yazabilmek;	X	X	X
5	Cümlelerin sonuna nokta ya da soru işareti koyabilmek;	X	X	X
6	Varlıkların tekil ve çoğul oluşunu kavrayabilmek; hangi biçimde tekil, hangi biçimde çoğul olduğunu anlayabilmek; adları yerine göre tekil ve çoğul olarak kullanabilmek;	X	X	X
7	Varlıkların özelliklerini, niteliklerini, (uzunluk, kısalık, renk vb.) sayılarını bildiren kelimeleri kullanabilmek;	X	X	X
8	Varlıkların yaptıkları iş ve eylemleri bildiren kelimeleri bulabilmek;	X	X	X
9	Ses ve heceleri çıkarabilmek.	X		
10	Virgülü, sıralama amacı ile kullanabilmek;		X	X
11	Kelimeleri hecelere ve seslere ayırabilmek; satır sonuna sığmayan kelimeleri bölebilmek;(II) (heceleri bölerken küçük çizgi işaretini kullanabilmek)		X	X
12	Soru ekini ayrı yazabilmek;(II) görevini kavrayabilmek.		X	X
13	Adları durumlarına uygun biçimleriyle sözlü ve yazılı anlatımda kullanabilmek.		X	
14	Adları durumlarına (5 durum) uygun biçimleriyle yazılı ve sözlü anlatımda kullanabilmek;			X
15	Tür adlarını, özel adları tanıyabilmek;			X
16	Etkinliklere bağlı olarak geçen bileşik kelimeleri yazabilmek;			X
17	Sıfat ve fiil (eylem) kelime türlerini yazılı ve sözlü anlatımda kullanabilmek; (Bu çalışmalarda sıfat ve fiil (eylem) terimleri kullanılacak, tanım yapılmayacak, kelime türlerinin çeşitlerine geçilmeyecek)			X
18	Ses ve heceleri ayırabilmek, satır sonuna sığmayan kelimeleri bölebilmek,			X

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi 1981 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan ve birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine kazandırılacak davranışlarda birinci ve sekizinci davranış da dahil olmak üzere aradaki tüm davranışlar1., 2. ve 3. sınıf için ortak olan ve dil bilgisinde öncelikli olarak öğrenilecek temel kurallara yer verilmiştir. Dokuzuncu davranış olan "Ses ve heceleri çıkarabilmek" sadece 1. sınıfta, virgülün kullanımı, kelimeleri bölme kuralları ve soru ekinin yazım kuralı 2. ve 3. sınıf davranışlarında yer almaktadır. Dikkatle irdelendiğinde on üç ve on dördüncü davranışlarda aynı kuralın farklı şekilde ifade edildiği, her ikisinde de adın durumlarının kullanımına ilişkin bilgilerin verilmesinin istendiği belirlenmiştir. Yine aynı şekilde 3. sınıf için belirlenen on yedinci davranışın aslında yedinci ve sekizinci davranışın farklı şekilde edilmiş hali olduğu ve sıfat ve fiillerin kullanımına ilişkin olduğu tespit edilmiştir. Aradaki fark on yedinci davranış ifadesinde "sıfat" ve "fiil" terimlerinin tanımı yapılmadan kullanılabilmesine ilişkindir. On birinci ve on sekizinci davranışta da benzer bir durumun olduğu görülmüştür.

Tablo 4. 1981 İlkokul Türkçe eğitim programında dördüncü ve beşinci sınıflarda öğrencilere kazandırılacak davranışlar

S.N	Öğrencilerin Kazanacakları Davranışlar:	4	5
1	Kelimelerin çağrışım yoluyla eş ve karşıt anlamlarını (olumsuz değil) bulabilmek;	X	X
2	En yaygın köklerden ve işlek eklerden türetilmiş kelimelerin anlamlarını kavrayabilmek;	X	X
3	Eş sesli sözcüklerin değişik anlamlarını söz içinde fark edebilmek; (al, yüz, ekmek, yemek vb.);	X	X
4	Cümle içinde adların durumlarını doğru olarak kullanabilmek;	X	X
5	Bileşik adları yazabilmek (özellikle adreslerde, kişi ve yer adlarında);	X	X
6	Büyük harfleri doğru kullanabilmek (kısaltmalarda, satır başlarında);	X	
7	Seslileri, ince ve kalın seslileri ayırabilmek; büyük ses uyumunu kavrayarak çekim ve yapım eklerini doğru kullanabilmek (-yor, -ken eklerinin bu kurala uymadığını fark etmek);	X	

Tablo 4. 1981 İlkokul Türkçe eğitim programında dördüncü ve beşinci sınıflarda öğrencilere kazandırılacak davranışlar (Devamı)

8	Küçük ses uyumu kuralını doğru uygulayabilmek (kural verilmeyecek);		X
9	Kelime sonunda süresiz yumuşak sessiz -b-c-d-g bulunmayacağı kavrayabilmek; buna göre söyleyip yazabilmek;	X	
10	Süresiz sert sessizlerin (-p-ç-t-k), iki sesli arasında, kelime sonunda sesli alırsa yumuşayacağını kavrayıp uygulayabilmek;	X	
11	Sert sessizlerin benzeşmesini kavrayarak çekim ve yapım eklerini doğru kullanabilmek;		X
12	"mi" soru ekini zarf yaptığı durumlarda da doğru yazabilmek;	X	
13	Cümle içinde adlan, özel ad, tür adları, fiilleri tanıyabilmek (Bu terimler tanıtılacak, tanımları yapılmayacak, türlerine geçilmeyecek);	X	
14	Cümle içinde adları özel ad, tür adları, fiilleri tanıyabilmek; sıfatların hangi adları belirttiklerini, zamirlerin hangi adların yerini tuttuklarını belirtebilmek;		X
15	Cümle içinde yüklem, özne ve tümleci bulabilmek; özne ve yüklem ilişkisini tekil - çoğul yönünden doğru olarak belirtebilmek;	X	X
16	Zarfların, fiillerin anlamları üzerindeki etkilerini fark edebilmek;		X
17	Cümle içinde, ad ve sıfat tamlamalarını küme olarak tanıyıp, tamlayan ve tamlananları ayırt ederek aralarındaki ilişkileri kavrayabilmek ve bunları yerli yerinde kullanabilmek (bu terimlerin tanımları yapılacak; ancak öğrencilerden tanım olarak istenmeyecek; sıfat, ad, zamir vb. türlerine geçilmeyecektir);		X
18	Özne ve yüklemi tekil-çoğul yönünden-ilişkisini kavrayarak cümle içinde doğru kullanabilmek;		X
19	Fiilin üç temel zamanını (şimdiki, geçmiş, gelecek), üç temel kişisini (tekil, çoğul, I. - II. - III. kişiler) kavrayabilmek;		X
20	-de durum takısını bitişik, dahi anlamına gelen de'leri ayrı yazabilmek;	X	X
21	Sıfat türeten ve ilgi zamiri olan -ki'leri kelimeye bitişik, ilgi bağlacı olan ki'leri ayrı yazabilmek; virgülü cümle içinde: a) öznelerden sonra, (b) birbiri ardınca sıralanan aynı işi gören kelimeler ve aynı görevdeki öğeler arasında (bir tamlananın birden çok tamlayanları, bir adı sıfatlandıran birden çok niteleme sıfatları, bir yüklem birden çok öznesi, nesnesi vb. gibi) kullanabilmek;		X
22	Virgülü cümle içinde: a) öznelerden sonra, (b) birbiri ardınca sıralanan aynı işi gören kelimelerle aynı görevdeki öğeler arasında (bir tamlananın birden çok tamlayanları, bir adı, sıfatlandıran birden çok niteleme sıfatları, bir yüklem birden çok öznesi, nesnesi vb. gibi) kullanabilmek;	X	
23	Noktayı: (a) tarihlerin gün, ay, yıl öğeleri arasında, (b) kısaltma harflerinin sonunda, (c) sayılardan sonra -inci anlamında kullanabilmek;	X	X
24	Tırnak işaretini, başkalarından alınan sözleri belirtmek amacıyla kullanabilmek;	X	X
25	İki noktayı açıklanacak sözlerden sonra, tırnak içine alman sözlerden önce ve konuşma çizgisinden önce kullanabilmek;		X
26	Yazıda konuşma çizgilerini kullanabilmek;	X	X
27	Kullandığı ve öteki derslerde öğrendiği kelimeleri doğru söyleyebilmek; yazabilmek ve bu amaçla Yazım Kılavuzu'nu kullanabilmek.	X	X

Tablo 4, 1981 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda 4.ve 5.sınıflarda yer alan kazanımları göstermektedir. Buna göre 4.ve 5.sınıfta dil bilgisi konularının oldukça yoğun olduğu göze çarpmaktadır. 4. sınıfta büyük harflerin doğru yazılması, büyük ses uyumu, yapım ve çekim ekleri, süresiz yumuşak sessiz ve süresiz sert sessizlerin yazımına ilişkin kurallar, tanım ve türlerine değinilmeden ad ve fiillerin kullanımı ile ilgili temel kurallar, virgülün kullanımı ile "mi" soru ekinin kullanımına ilişkin davranışlar belirlenmiştir. 5. sınıf için belirlenen davranışlarda ise; küçük ses uyumu, sert sessizlerin yapım ve çekim ekiyle kullanımı, cümle içinde ad, sıfat, fiil, zamirleri tanıma, özne-yüklem uyumunun tekil çoğul ilişkisinin kavranması, fiilin üç temel zamanı ve üç temel kişisi, "-ki" nin doğru yazımı, iki noktanın kullanım yerlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Bunun yanında hem

4. hem de 5. sınıfta kazandırılmak istenen ortak davranışlara da yer verilmiştir. Eş anlamlı, karşıt anlamlı ve eş sesli kelimeleri fark edebilmek, en yaygın kullanılan türetilmiş kelimelerin anlamlarını kavrayabilmek, cümle içinde adları ve bileşik adları doğru kullanabilmek, “-de” yi doğru yazabilmek, konuşma çizgilerini kullanabilmek ve son olarak da kelimelerin doğru söyleyebilmek ve yazabilmek için yazım kılavuzunu kullanabilmek iki sınıf için belirlenen ortak kazanımlardır. Her ne kadar ortak bir davranış ifadesi olarak gösterilmemişse de 4.sınıf davranışlarında yer alan virgülün kullanıma ilişkin kuralların 5.sınıflar için belirlenmiş 21.davranış ifadesinde sıfatlarla ilgili davranışla birlikte verildiği de görülmektedir.

2005, 2009, 2015 ve 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programlarında ise dil bilgisi ve imla konusunda, öğrencilere verilmesi hedeflenen kazanımlara yer verildiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda Tablo 5’te 2005, 2015 ve 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programlarında yer alan, dilbilgisi kazanımlarının her sınıf seviyesine göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 5. 2005, 2015, 2017 Türkçe Dersi öğretim program’ında yer alan 1-5. sınıflar dil bilgisi kazanımları

S.N	Kazanım	2005					2015				2017			
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	4
1	Anlamlı ve kurallı cümleler yazar.	X	X	X	X	X	X				X	X		
2	Yazılarında farklı cümle yapılarına yer verir.					X								
3	Yazılarında noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanır.	X	X	X	X	X								
4	Büyük harf, nokta, virgül, ünlem, soru işareti, kısa çizgi ve kesme işaretini uygun yerlerde kullanır.						X	X						
5	İki nokta, tırnak işareti, konuşma çizgisini uygun yerlerde kullanır.									X				
6	Yay ayraç, üç nokta, eğik çizgiyi uygun yerde/doğru kullanır.										X			
7	Yazılarında imlâ kurallarını uygular.	X	X	X	X	X								
8	Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun şekilde kullanır.										X	X	X	X
9	Soru ekini, “de” ve “ki” bağlaçlarını, sayıları, pekiştirmeli sözleri ve kısaltmaları doğru yazar; satır sonunda kelimeleri uygun şekilde böler.										X			
10	Soru ekinin kuralına uygun yazar.											X		
11	Yazılarında bağlaçları kuralına uygun kullanır.													X
12	Kısaltmaları ve bunların eklerini doğru okur.										X			
13	Kısaltmaları ve kısaltmalara gelen ekleri doğru yazar.													X
14	İkilemeleri, soru ekinin yazımını bilir, satır sonunda kelimeleri uygun şekilde böler.									X				
15	Yazdıklarını kontrol ederek ifade, harf, noktalama gibi yanlışları varsa bunları belirler ve düzeltir.						X	X	X					
16	Yazdıklarını gözden geçirerek anlam bütünlüğünü bozan ifadeler, yazım ve noktalama hataları varsa bunları belirler, düzeltir ve metni yeniden yazar/düzenler.										X			
17	Farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri dikkate alarak okur.					X								
18	Yazılarında farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanır.			X	X	X								
19	Duygu ve düşüncelerini ifade ederken uygun bağlama öğelerini kullanır.							X	X	X				
20	Kelimelerin eş ve zıt anlamlılarını bulur.	X	X	X	X	X	X	X	X				X	X

Tablo 5. 2005, 2015, 2017 Türkçe Dersi öğretim program'ında yer alan 1-5. sınıflar dil bilgisi kazanımları (Devamı)

21	Kelimelerin zıt anlamlılarını tahmin eder.								X
22	Kelimelerin eş anlamlılarını tahmin eder.								X
23	Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder.	X	X	X	X			X	X X
24	Yazılarında eş sesli kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.								X X
25	Ekleri kullanarak kelimeler türetir.		X	X	X				
26	Çekim eklerinin işlevlerini bilir.						X	X	
27	Çekim eklerini yerinde kullanır.							X	
28	Basit, türemiş ve birleşik kelimeleri ayırt eder.							X	
29	Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.			X	X				
30	Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri belirler.								X
31	İçeriğe uygun, doğru kelimeler seçerek kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını kullanır.							X	X
32	Yazılarında kelime türlerini işlevine uygun kullanır.		X	X	X				
33	Yazılarında, isimleri cümledeki işlevlerine uygun kullanır.							X	
34	Varlıklara verilmişlerine göre isimleri ayırt eder.							X	
35	İsim ve fiilleri ayırt eder.							X	
36	Olayları, oluş sırasına göre yazar.			X	X				
37	Hikâye edici metin yazar.								X

Öğretim programlarında 1, 2, 3, 7, 11, 8, 17, 18, 19, 25, 26, 27, 28, 32, 36 ve 37 sıra no'lu kazanımlarla ilgili olarak her bir sınıf düzeyi için detaylı açıklamalara yer verildiği görülmüştür. 1 no'lu kazanımla ilgili olarak 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programında, 1., 2. ve 3. sınıflar için cümlelerin öğelerinden bahsedilmeyeceği, öğrencilerin kurallı cümleler oluşturmaya özendirilmesinin gerekliliği, 4. ve 5. sınıflar için de özne, tümleç, yüklem temel anlamlarının verilmeyeceği ve bu öğelerin çeşitlerine değinilmeyeceği yönünde açıklamaya yer verildiği tespit edilmiştir. 2 no'lu kazanımla ilgili olarak beşinci sınıf düzeyinde, iki farklı cümlelerin birleştirilip tek bir cümle şeklinde ifade edilebileceğinin gösterilmesi ve burada basit ve bileşik cümlelerin tanımı yapılmadan sadece öğrencilerin bunları kullanmasının özendirilmesi istenmiştir. 3 no'lu kazanım ile ilgili olarak birinci sınıfta nokta, virgöl, soru işareti, kısa çizgi, kesme işareti en basit haliyle kullanılmasının öğretilmesine ilişkin açıklama yapılmıştır. Buna karşın ikinci sınıf için; "Nokta, sıralamalar yaparken; virgöl, hitap sözlerinden sonra; kesme işareti, özel adların aldığı ekleri ayırmada; eğik çizgi, adres yazımında kullanılır.", üçüncü sınıf için "Noktayı, kısaltmaların sonunda; virgülü, özneyi belirtmede kullanır." şeklinde daha detaylı bilgiler verilmesi belirtilmiştir. Dördüncü ve beşinci sınıfta yapılan açıklamada ise hem verilecek noktalama işareti sayısının arttığı hem de bu işaretlerin kullanım yerlerinin daha detaylı bir şekilde ele alındığı görülmektedir. Bu açıklamalara dördüncü sınıf için "İki noktayı, açıklamalarda; ünlem işaretini, seslenme, hitap, uyarı sözlerinden sonra ve anlık duygulara dikkat çekmede, vb."; beşinci sınıf için "Virgülü, yüklem ve tümleçleri ayırmada; ünlem işaretini, seslenme, hitap, uyarı sözlerinden sonra ve anlık duygulara dikkat çekmede; denden işaretini, tekrarlarla kullanmaları sağlanmalıdır." ifadeleri örnek olarak verilebilir. Yine programda 7 no'lu

kazanımla ilgili olarak, birinci sınıf düzeyinde, “Cümleye büyük harfle başlama, kişi ve yer adlarının ilk harfini büyük yazma”, ikinci sınıf düzeyinde, “Adların tekil ve çoğul biçimleri, kişi, yer, mahalle, cadde, bayram adları, ay ve gün adlarının ilk harfini büyük yazma, şiir dizelerinin ilk harfini büyük yazma, tarihi sağ üst köşeye yazma, başlığı farklı (kuralına uygun) yazma, başlıkla yazı arasında uygun boşluk bırakma.”, üçüncü sınıf düzeyinde, “Ülke, ulus, kıta, kişi, yer ve hayvan adlarının ilk harfini büyük yazma; şiir mısralarının ilk harfini büyük yazma vb.”, ve son olarak da dördüncü ve beşinci sınıf düzeyinde “Dil, din, gezegen, yıldız, savaş, devir, çağ ve kurum adlarının ilk harfi büyük yazdırılmalıdır.” ve “Soru edatı(mı) ile “de”ve“ki” bağlaçları verilmelidir.” şeklinde bir açıklamaya yer verildiği belirlenmiştir.17 ve 18 no’lu kazanımlarda “ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb.” ifadelerinin nasıl öğretileceğine dair açıklamalar yer almaktadır. Ancak dikkat edilirse bu kazanımların sadece 2005 programında yer aldığı 2015 ve 2017 programlarında bulunmadığı görülmektedir. Yine sadece 2005 programında yer alan 25 no’lu kazanımla ilgili “Burada yalnızca “-cı, -lık, -lı, -sız” eklerini kullanarak kelimeler türetilmelidir.”, 32 no’lu kazanımla üçüncü ve dördüncü sınıflarda ilgili olarak ad ve adın iyelik ekleri, adın tekil ve çoğul biçimlerinin verilmesine, zamirlerin ve sıfatların ise tanımları verilmeden örnekler ile öğretilmesine dair açıklamalar yapılmaktadır. Aynı kazanım için beşinci sınıfta ise “İsim, sıfat, zamir, zarf, fiil, edat, bağlaç kavramları, örneklerden yola çıkılarak sezdirilmeye çalışılmalıdır” açıklaması yer almaktadır. 36 no’lu kazanımla ilgili olarak da dördüncü ve beşinci sınıf düzeyinde “Eylemde zaman konusuna anlam yönüyle değinilmeli ancak zaman ekleri verilmemelidir. Örneğin; “koştu” biten bir eylem, “koşuyor “devam eden bir eylem “koşacak” gelecekte yapılacak bir eylem.” açıklamasına yer verildiği belirlenmiştir.

2015 Türkçe Dersi Öğretim Programında 19 no’lu “Duygu ve düşüncelerini ifade ederken uygun bağlama öğelerini kullanır.” kazanımıyla ilgili olarak ikinci sınıf düzeyinde “ör.: ve, veya, çünkü vb”, üçüncü sınıf düzeyinde “ör.: ama, önce, sonra, örneğin, gibi vb.”, dördüncü sınıf düzeyinde “ör.: ancak, özellikle, daha sonra, sonunda, örneğin, farklı olarak, için, bu yüzden, böylece, sonuç olarak vb.” şeklinde kullanılması beklenen bağlama öğelerine örnekler verildiği görülmüştür. 26 no’lu kazanımla ilgili olarak üçüncü sınıf düzeyinde “Çoğul ekleri ve ismin durum ekleri verilir.”, dördüncü sınıf düzeyinde “İyelik ekleri ve fiil çekim ekleri verilir.” açıklamasına yer verilmiştir.27 no’lu kazanımla ilgili olarak dördüncü sınıf düzeyinde “hâl ekleri, iyelik ekleri ve çoğul eki”, 28 no’lu kazanımla ilgili olarak aynı sınıf düzeyinde “Kelime türetmenin mantığı kavratılır, yapım ekleri ezberletilmez.” açıklamasına yer verildiği görülmüştür.

2017 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda 8 no’lu kazanımla ilgili olarak birinci sınıf düzeyinde “Büyük harflerin cümleye başlarken, özel isimleri ve başlıkları yazarken kullanıldığı, örneklerle vurgulanır. Nokta, soru işareti, ünlem işareti, kısa çizgi ve kesme işaretlerinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.”, ikinci sınıf düzeyinde “Büyük harflerin adres yazımında, bayram isimleri

(Cumhuriyet Bayramı, Kurban Bayramı vb.) ve tarihlerin (29 Mayıs 1453 vb.) yazımında kullanıldığı belirtilir. Nokta, virgül, ünlem, soru işareti, kısa çizgi, konuşma çizgisi ve kesme işaretlerinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur.” açıklaması yer almaktadır. Noktalama işaretlerinin kullanıma ilişkin açıklamanın ayısının üçüncü sınıflar içinde yazıldığı belirlenmiştir. Bununla birlikte nokta işareti için; “Kurum adlarının baş harflerinde, dizelerin başında, yer adlarının yazımında büyük harf kullanımı üzerinde durulur.”, ayrıca bir açıklamaya yer verilmiştir. Dördüncü sınıf düzeyinde “Yay ayraç, üç nokta, eğik çizgi, soru işareti, nokta, virgül, iki nokta, ünlem, tırnak işareti, kısa çizgi, konuşma çizgisi ve kesme işaretinin yaygın kullanılan işlevleri üzerinde durulur. Kitap, dergi, gezegen ve yıldız adlarının yazımı ile iki noktadan sonra büyük harf kullanıldığı belirtilir.” açıklamalarına yer verildiği belirlenmiştir. 11 no’lu kazanım ile ilgili olarak dördüncü sınıf düzeyinde “de” ve “ki” bağlaçlarını doğru yazmaları sağlanır.”, 37 no’lu kazanımla ilgili olarak da üçüncü sınıf düzeyinde “Öğrenciler, yazılarında varlıkların niteliklerini bildiren kelimeleri kullanmaları için teşvik edilir.” açıklamalarına yer verildiği görülmüştür.

Bu bölümde Tablo 1’de yer alan bulgulara bağlı olarak, Cumhuriyet’ten günümüze 1924, 1926, 1930 ilköğretim müfredat programlarında ve 1948, 1968, 1981, 1997, 2005, 2009, 2015 ve 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programlarında, dil bilgisi öğretimiyle ilgili olarak belirtilen temel amaçlara ve dil bilgisi öğretimi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Bu durum Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Cumhuriyetten günümüze dil bilgisi öğretiminde temel amaç ve dil bilgisi öğretimi ile ilgili açıklamalar

Öğretim Programları		24	26	30	48	68	81	97	05	09	15	17
Dil Bilgisi öğretiminde temel amaç												
Doğru konuşmaya ve yazmaya alıştırmak.		X	X									
Öğrencilere Türk dilinin konuşma, yazma ve okuma ile ilgili ana kurallarını sezdirip ana dilini kullanışta güven kazandırmak.					X	X						
Öğrencinin Türkçeyi doğru olarak, bilinçle ve güvenle kullanmayı alışkanlık haline getirmesini sağlamak.							X					
Doğru anlamayı, doğru konuşmayı ve doğru yazmayı sağlamak								X				
İlköğretim 1-5.sınıf öğrencilerinin gelişim özellikleri dikkate alarak onların dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve sunu becerilerini geliştirmelerine olanak sağlamak.									X	X		
Öğrencilerin “sözlü iletişim”, “okuma” ve “yazma” öğrenme alanlarındaki kazanımlarla farklı türlerden metinler üzerinde çalışmalar yaparak anlama, anlamlandırma, değerlendirme ve sentezleme becerilerini geliştirmeye destek olmak												X
İşlevsel dil bilgisi öğretimi												X
Dil bilgisi konularının öğretimi ile ilgili açıklamalar												
Örneklerden kurala gidilerek, uygulamalı alıştırmalarla pekiştirilmesi.		X	X	X								
Dil bilgisi konularının ezberlenmesi yerine sezdirme ve uygulama yoluyla öğretilmesi amaçlanmıştır.					X							X
Hayat Bilgisi, Aritmetik konuların her türlü dil alıştırmaları için elverişlidir. Ancak birinci devrede dilbilgisi terimleri kullanılmayacaktır. (Disiplinler arası yaklaşım)					X	X						

Cumhuriyet'ten Günümüze (1923-2017) İlkokul Türkçe Öğretim Programlarında Dil Bilgisi ve İmla

Tablo 6. Cumhuriyetten günümüze dil bilgisi öğretiminde temel amaç ve dil bilgisi öğretimi ile ilgili açıklamalar (Devamı)

Birinci devrede dilbilgisi çalışmaları bütün Türkçe dersleri içinde yer alır. Bu iş için her gün on beş dakikayı geçmemek üzere ihtiyaca göre zaman ayrılır.	X			
Birinci devrede dilbilgisi çalışmaları, bütün Türkçe dersleri çalışmaları içinde yapıldığı gibi başka derslerde de kısa açıklamalar, düzeltmeler şeklinde yer almalıdır.	X			
Dilbilgisi öğrenimindeki ayrıntıları inceleyerek, kuralı sezme ve kurala varma çalışmaları yapılır. (Sezdirerek öğretmek)	X	X	X	
İlköğretimin 1-5. sınıflarında öğretmen, anadili çalışmalarını yalnız Türkçe derslerine bırakmamalı sosyal bilgiler, fen bilgisi, matematik gibi derslerde de en küçük fırsatlardan yararlanarak, çoğu zaman bu fırsatları kendisi yaratarak, öğrencilerin Türkçe yanlışlarını düzeltmeli, eksiklerini tamamlamalı.	X			
Dil bilgisi etkinliklerinde, kavranılmış okuma parçasındaki etkinliklerden yararlanır. Okuma parçasındaki başarılı ve o parçada üstünlük gösteren dil kullanılışları üzerinde sezdirici çalışmalar yaptırılır.		X		
Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi ve Matematik konuları her türlü dil alıştırmaları için elverişlidir. Ancak bu dönemde (1-3) dil bilgisi terimlerinin adları söylenecek; fakat tanımlara, kurallara ve çeşitlerine geçilmeyecektir.		X		
İlk üç sınıfta dil bilgisi çalışmaları, bütün Türkçe dersleri çalışmaları içinde yapıldığı gibi, başka derslerde de kısa açıklamalar, düzeltmeler biçiminde yer almalıdır.		X		
Dil bilgisi, öğrenme alanlarıyla ilişkilendirilerek metin bağlamı içerisinde ele alınmalıdır.				X
Öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak dil bilgisi ve yazım kuralları ile ilgili kazanımlar artan bir yoğunluk içinde ve aşamalı olarak öğretimi benimsenmiştir.				X

Tablo 6'da yer alan veriler değerlendirildiğinde, dil bilgisi öğretimiyle amaçlanan temel durumların, tüm öğretim programlarında benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır. 1924 ilkokul müfredat programında, dil bilgisi öğretiminin temel amacının açıkça belirtilmediği öğretimin ancak "Örneklerden kurala gidilerek, uygulamalı alıştırmalarla pekiştirilmesi." şeklinde yapılmasına yönelik bir açıklama yapıldığı görülmüştür. 1948, 1968 ve 1981 öğretim programlarında, dil bilgisi öğretiminde temel amaçlar belirtilirken, dili kullanmada güven duygusuna vurgu yapıldığı görülmektedir. 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programında, işlevsel bir dil bilgisi öğretiminin amaçlandığı belirlenmiştir. Genel olarak tüm programların dil bilgisi öğretimine yönelik temel amaçları değerlendirildiğinde, kural öğretiminden ziyade, dili sevdirmek, doğru konuşma, yazma ve okumayı desteklemeyi amaçladığı görülmektedir. Bu yorumları destekleyen bazı alıntılara ve atıflara aşağıda yer verilmiştir.

1930 İlkokul Müfredat Programı'nda üçüncü sınıfta ayrıca dil bilgisi(gramer) dersi olmadığına, Gramer başlığı altında her sınıf düzeyinde sadece konu başlıklarına yer verildiğine daha önceki bölümlerde değinilmişti. Ancak programda "Kıraat (okuma) ve tahrir (kompozisyon) derslerinde tatbikî ve amelî bir tarzda talebeye (cümle, fiil, fail, isim, sıfat ve zamir) fikirleri verilecektir." İfadesi ile öğretimin örnekler ve uygulamalarla gerçekleştirilmesi istenmiştir. 1936 İlkokul Müfredat

Programı'nda dil bilgisi ile ilgili olarak "Dilimizin tâbi olduğu esaslı kaideleri sezdirip sınırlandırmak suretiyle Türk dilini kullanışta güven kazandırmak."amacına yer verilmiştir.1948 programında "Söz ve Yazı ile İfade" başlığı altında konuşma eğitiminin açıklandığı bölümlerde doğal dil öğrenmeye de uygun olarak önceliğin konuşma eğitimine verilmesi gerektiği ve dil bilgisinin de bu beceriyi destekleyecek şekilde öğretilmesi istenmektedir (Kutlubay, 2015).1968 programında ise dil bilgisi öğretiminin amacı, "Öğrencilere Türk dilinin konuşma, yazma ve okuma ile ilgili ana kurallarını sezdirip benimsetmek, ana dillerini kullanışta güven kazandırmaktır." olarak belirtilmiştir.

Tablo 6'da yer alan veriler incelendiğinde, 1924, 1926, 1930, 1948 ve 1968 öğretim programlarında dil bilgisi öğretimi sürecinde, örneklerden yola çıkılarak kurallara ulaşıldığı ve bu kuralların daha çok alıştırmalarla pekiştirildiği görülmektedir. 1948 ve 1968 öğretim programlarında bir önceki öğretim programlarından farklı olarak dil bilgisi öğretimi sürecinde, disiplinler arası yaklaşımdan faydalanılması gerektiği belirtilmiştir. Genel bir değerlendirme yapıldığında, Cumhuriyetten günümüze (1924-2017) kadar tüm Türkçe Öğretim programlarında, ilkokul 1., 2. ve 3. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak, doğrudan öğretim yerine, sezdirme yaklaşımı ile konuların öğretiminin amaçlandığı görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Cumhuriyet'ten günümüze (1923-2017), Türkçe Öğretim programlarının dil bilgisi ve imla bakımından değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın bulgularından elde edilen sonuca göre, 1924, 1926, 1930 ilkokul Türkçe programlarında dil bilgisi konularının öğretiminin ayrı bir ders olarak yapıldığı, 1948 Türkçe Dersi Öğretim Programı'yla, dil bilgisi konularının Türkçe dersi içinde verilmeye başladığı, bu durumun günümüze kadar devam ettiği belirlenmiştir. Ayrıca 1948 öncesi yayınlanan öğretim programlarında dil bilgisi ve imla konularının ayrı ayrı yer aldığı, 1948 Türkçe Dersi Öğretim Programı'yla birlikte, dil bilgisi ve imla konularının tek bir başlık altında her sınıf düzeyinde öğretimine yer verildiği ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte 1924, 1926, 1930 ilkokul Türkçe programlarında, dil bilgisi kurallarının konu adları ile yer aldığı, 1948, 1968 Türkçe öğretim programlarında ise dil bilgisi kurallarına konu başlıkları ve alt başlıklar halinde, daha açıklamalı yer verildiği tespit edilmiştir. Kutlubay (2015) da 1948 öncesi programlarda sadece amaç ve içerik ile ilgili açıklamalar yapılırken 1948 Türkçe Dersi Öğretim Programında çok ayrıntılı olmasa da süreç ile ilgili de açıklamalara yer verildiğini belirtmiştir.

Cumhuriyet'ten günümüze tüm Türkçe öğretim programlarında 1-3. sınıflar düzeyinde, öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak, dil bilgisi kuralları sezdirilerek öğretilmeye çalışılmış, kuralların adlandırılmasına gidilmemiştir. 4-5. sınıflarda ise dil bilgisi kurallarının öğretim yöntemi olarak 1924, 1926, 1930 ilkokul Müfredat programlarında, örneklerden kurala gidilmesi ve çok

alıştırmayla pekiştirilmesi anlayışına yer verilmiştir. 1948, 1968, 1981, 1997, 2005, 2009 ve 2015 Türkçe öğretim programlarında ise sezdirme yöntemiyle birlikte uygulamanın gerekliliğine değinildiği belirlenmiştir. Ömeroğlu da (2018) çalışmasında 2004-2017 Türkçe Öğretim Programlarında ilke olarak dil becerilerini destekleyici, uygulamalı ve aşamalı bir dil bilgisi öğretiminin gerçekleştirilmesi, özellikle kelime, cümle ve metin düzeyindeki uygulamalarla işlevsel bir dil bilgisi öğretiminin gerekliliğine önemle değinildiğini belirtmiştir. Ayrıca 1948, 1968, 1981 ve 1997 Türkçe Öğretim Programlarında, dil bilgisi kurallarının öğretimi süreci ile ilgili olarak detaylı açıklamaların yer aldığı, bu açıklamalardan özellikle dil bilgisi ve imla kurallarının öğretiminin pekiştirilmesinde disiplinler arası yaklaşımdan faydalanılmasının önemine vurgu yapıldığı sonucu ortaya çıkmıştır.

1981 ve 1997 Türkçe Öğretim Programlarında, dil bilgisi kurallarının daha açık bir şekilde, öğrencilere kazandırılacak davranışlar olarak belirtildiği, 2005, 2009, 2015 ve 2017 Türkçe Öğretim Programlarında da dil bilgisi konu ve kurallarının kazanımlar olarak ifade edildiği tespit edilmiştir. 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'yla, dil bilgisi kurallarının ayrı bir öğrenme alanı olmaktan çıktığı ve diğer öğrenme alanları içinde kademeli ve derinlemesine yer aldığı, bu durumun 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda da devam ettiği belirlenmiştir. İşeri ve Baştuğ çalışmasında (2016) da, 2005 ve 2006 Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'unda dil bilgisi konu alanının ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmadığını, diğer öğrenme alanları içinde verildiğini belirtmiştir.

2005, 2009, 2015 ve 2017 Türkçe öğretim programlarında, 1948, 1968, 1981 ve 1997 Türkçe Öğretim Programlarına göre dil bilgisi kurallarının öğretim süreci ile ilgili daha az açıklamaya ve daha sınırlı bilgiye yer verilmiştir. 2005, 2009, 2015 ve 2017 Türkçe Öğretim Programlarında yer alan dil bilgisi kazanımlarıyla ilgili olarak ise 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda açıklamalara daha çok yer verildiği ortaya çıkmıştır. 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programından 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programına doğru, dil bilgisi ve imla konularında sadeleştirmeye gidildiği görülmüştür. İşeri ve Baştuğ (2016), bu durumun nedenini, dil bilgisi öğretimine ilişkin sorunlar dikkate alınarak daha çok iletişimsel dil kullanımı ön plana alınarak bireyin iletişim becerisini etkilediği oranda dil bilgisi konularına yer verme düşüncesinin hâkim olmasına bağlamıştır.

Bu araştırmada Cumhuriyet dönemi Türkçe öğretim programlarında ağırlıklı olarak dil bilgisi konusuna ve bunun yanında imla konusuna ne boyutta ve nasıl yer verildiği genel hatları ile belirlenmeye çalışılmıştır. İleriki araştırmalarda, başka araştırmacılar tarafından mevcut programların bir ya da birkaçı üzerinde dil bilgisi ve dil bilgisinin öğretimi farklı boyutları ile daha derinlemesine çalışılabilir.

Bilindiği üzere Türkçe ders kitapları, Türkçe Öğretim Programları esas alınarak hazırlanmaktadır. Öğretim programlarında dil bilgisi ve imla kuralları ve öğretimi ile ilgili detaylı

bilgilere yer verilmesinin, bir o kadar ders kitaplarına yansıtacağı düşünülmektedir. Ders planlarının hazırlanması sürecinde, yine öğretim programlarından faydalanılmaktadır. Sınıf öğretmenleri de, yıllık ve günlük ders planlarını tasarlarken, rehber olarak öğretim programlarını görmektedir. Aynı zamanda öğretim programlarında, kazanımların öğretimi ile ilgili gerekli görülen durumlarda açıklamalara yer verilmektedir. Bu yüzden, Türkçe dersi öğretim programlarında, dil bilgisi kurallarının öğretimi ile ilgili daha açık ve daha detaylı açıklamaların yer almasının, dil bilgisi öğretimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Akkaya, A. (2011). *Karikatürlerle dil bilgisi öğretimi*. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Konya.
- Dolunay, S. K. (2010). Dil bilgisi öğretiminin amacı ve önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, XXVII, 275-284.
- İşeri, K. ve Baştuğ, M. (2016). Yeni Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *International Journal of Language Academy*, 4(4), 17-35.
- Kutlubay, H. (2015). *1928'den günümüze kadar Türkçe öğretimi programlarında dil bilgisi öğretiminin durumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Karadüz, A. (2013). *Dil bilgisi öğretimi*, A.Kırkılıç-H.Akyol (Ed.), *İlköğretim Türkçe öğretimi (281 -308)*. 3. Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- MEB. (1997). *İlköğretim okulu programı.4. Baskı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2005). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu (1-5. Sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2015). *Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2017). *Türkçe dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Ömeroğlu, A. F. (2018). Dil bilgisi öğretiminin 2004-2017 yılları arası Türkçe dersi öğretim programları açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(1), 260-280.
- Sağır, Mukim (2001). Ana dil öğretimi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 135-139.
- Sağır, M. ve Demir Atalay, T. (Ed.), (2016). *Yeni programa uygun etkinliklerle dil bilgisi öğretimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimsek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (9. bs.)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Temizyürek, F., ve Balcı, A. (2015). *Cumhuriyet dönemi ilköğretim okulları Türkçe programları*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Extended Abstract

Introduction

Considering Turkish lesson as a whole, it is seen that within the contribution of reading and writing learning domains to the correct, effective and beautiful use of Turkish, the biggest support comes from grammar and orthography rules. In this regard teaching grammar at schools is carried out depending on curriculums. Within the Turkish lessons given in teaching grades the purpose is to teach the rules of Turkish Language to the students and at the end of this process enable them to use Turkish Language correctly and acquire language awareness (Karadüz, 2013). However problems such as in the institutions training teachers not including grammar subjects adequately in the education programs, including grammar subjects more than adequate at schools by very few teachers who believe the importance of grammar teaching, and not including grammar subjects by the teachers, who are unaware of the importance of subject area, reveal that grammar education and teaching is not carried out as required (Sağır and Atalay 2016). From the history of Republic to the present day in primary school curriculums grammar teaching was focused on from time to time and sometimes it was not mentioned. Primary and Secondary School Turkish Lesson Curriculum prepared in 2017, considers the development of language skills and adequacies as precondition of learning in all other fields,

personal and social development and acquiring occupational ability. In this regard it is thought that especially the grammar education that the individual takes in primary school has a significant contribution to the multiple development of the individual. Therefore it can be said that grammar teaching performed within the context of Turkish lesson should not be given to the initiative of the class teachers as mentioned above but must be included in the program in details hence the confusion experienced will be prevented and uniformity will be provided in education. From this point of view it is thought that from the history of Republic to the present day determining at which level grammar and orthography subjects were included in Primary school Turkish Lesson curriculums will be important in terms of gaining a new point of view regarding the probe of the problems experienced.

Method

Within this study, which was carried out with analytic research method, document review was used in order to determine how and at which level grammar and orthography subjects were included in Primary School Turkish Lesson (1924, 1926, 1930, 1936, 1948, 1968, 1981, 1997, 20005, 2017) curriculums performed from the history of Republic until now and to make a deep analysis regarding this issue.

Conclusion and Discussion

As a result of the research it was determined that in the 1924, 1926, 1930 Primary School curriculums the teaching of grammar subjects was carried out as a separate course, with 1948 Turkish Lesson Curriculum grammar subjects were given in Turkish lesson and this situation proceeded until present day. In addition it was determined that in 1924, 1926, 1930 Primary School curriculums grammar subjects were included with topic names and in 1948, 1968 Turkish lesson curriculums grammar rules were included with topics and subtopics. Kutlubay (2015) stated that within the curriculums before 1948 explanations were made regarding only purpose and content whereas in the curriculum of 1948 considering Turkish Lesson Curriculum the explanations were made regarding the process although they were not detailed.

It was determined that in teaching the grammar rules Primary School Curriculum programs implication was considered as a method on the other hand in 1948, 1968, 1981, 1997, 2005, 2009 and 2015 Turkish Lesson curriculums the necessity of application together with implication was mentioned and the utilization of interdisciplinary approach was emphasized. In the study of Ömeroğlu (2018) it was stated that in 2004-2017 Turkish Lesson Curriculums principally performing a language skill supportive, operative and progressive grammar teaching, and the necessity of a functional grammar teaching with especially word, sentence and text applications was mentioned. Within this context regarding grammar rules and teaching it is thought that including necessary and detailed explanations in Turkish lesson curriculums will contribute to the process of course book preparation, teachers' fulfilling the qualified learning process using appropriate techniques and methods while teaching grammar subjects and the process of the students' learning process.

In further researches grammar and grammar teaching can be investigated with its different dimensions by researchers upon one or some of the current programs in a detailed way.